

Nr 448.

Av herr **Persson** i Grytterud m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 114, med förslag till förordning angående kontroll å tillverkningen av samt handeln med margarin, margarinost, fettemulsion och konstister, m. m.

Regeringen har i det förslag till ny margarinförordning, som i proposition nr 114 förelagts riksdagen för yttrande, icke upptagit jordbruksutredningens yrkande på vissa kontrollåtgärder gentemot restaurangers och oientliga matserveringars smör- och margarinserveringar. Jordbruksutredningen hade — dock utan att giva några närmare detaljanvisningar angående sättet för kontrollens handhavande — framhållit, att till förhindrande av att margarin och övriga här berörda ersättningsprodukter utbjödes och försålles under vilseledande varubeteckningar, bestämmelser vore erforderliga med förbud att å restauranger och andra näringsställen utbjuda och servera margarin, blandningar av smör och margarin samt fettemulsioner under namn av smör respektive grädde eller mjölk. Föredragande departementschefen har visserligen förklarat, att det förfarande, jordbruksutredningen påtalat, är ägnat att »ingiva starka betänkligheter», men med hänsyn till lantbruksstyrelsens farhågor för en dylik »alltför långtgående kontroll» har han icke ansett sig kunna biträda jordbruksutredningens ifrågavarande hemställan.

Enligt vårt förmenande skulle den nya margarinförordningens varuskyddssyftemål icke följdriktigt genomföras och upprätthållas, därest denna komme att sakna vissa kontrollbestämmelser rörande näringsstäl- lenas smör- och margarinserveringar. Den nya förordningens varumärkes- och förpackningsföreskrifter avse att förhindra att både tillverkarna och handlarna skola genom missvisande beteckningar eller på annat sätt kunna ge margarinet sken av smör. Ifrågavarande föreskrifter böra också göra det tämligen svårt för både fabrikanterna och utförsäljarna att tillskansa sig de favörer i konkurrensen med smör, som den hittillsvarande reklam- och beteckningsfriheten påtagligen förskaffat dem. För förbrukarna i hushållen bör det icke längre råda någon större tvetydighet om den utbudna margarinvarans karaktär av ersättningsmedel. Där- emot torde det fortfarande finnas alla möjligheter för innehavarna av offentliga näringsställen att kringgå syftet med ifrågavarande varuskyddsbestämmelser. Sannolikt utan att lagligen kunna beivras torde de vid matserveringen kunna använda margarin under beteckning av smör med den oberättigade affärsvinst som därav kan uppstå. Med hänsyn till

den stora kvantitet »smör», som åtgår i de offentliga näringsställena, kan detta icke bli utan betydelse för smörets avsättning. Att en viss näringsgren på angivet sätt opåtalat kan få i strid mot margarinförordningens allmänna syftemål om skydd för smörets namn i ekonomiskt syfte använda sig av en icke riktig varubeteckning måste betecknas som en lucka i lagen och principiellt oriktigt gentemot de näringsgrenar, för vilka förordningens föreskrifter skola i strängaste utsträckning gälla.

Vi inse till fullo vanskligheten att på ett effektivt sätt kunna genomföra erforderliga kontrollföreskrifter i hithörande avseende. Särskilda svårigheter måste givetvis yppa sig att kunna övervaka föreskrifternas efterlevnad, med risk att dessa föreskrifter därigenom kunna bli verkninglösa eller tillämpas ojämnt. Även med erkännande härav kunna vi dock icke finna det alldeles omöjligt att i förordningen införa vissa tilläggsföreskrifter av natur att icke blott kunna möjliggöra viss kontroll utan även att genom blotta förefintligheten av kontrollföreskrifter verka i sådan riktning, att margarin icke systematiskt angives som smör.

För att närmare angiva vår tankegång anse vi det sålunda uteslutet, att i de fall, då margarin serveras som smör, kunna beträffande termer som smörgåsbord och liknande hävdvunna uttryck tillämpa förordningens bestämmelser med förbud att å varumärken o. dyl. nyttja ordet smör. Enligt vår mening torde det i stället föreskrivas, att ifrågavarande näringsställen, i händelse margarin eller blandningar ifrågakomma vid serveringen, på matsedeln eller på annat sätt äro pliktiga att angiva detta förhållande. För övervakningen härav fordras samtidigt möjligheter till kontroll. Då denna icke har hygieniskt syfte utan endast avser att förhindra oriktig varubeteckning, borde kontrollen icke tillkomma hälsovårdsnämnden eller liknande myndighet utan lantbruksstyrelsen såsom organ för den varuskyddssökande smörhanteringen. Lantbruksstyrelsen kunde härvid företaga några stickprov samt i övrigt vid anmärkningar låta genom därtill lämpligen förordnad person anställa provtagning. Då en sådan undersökning, huruvida det som smör utgivna fettvaruämnet verkligen är smör, icke erbjuder några svårigheter, torde ingen större apparat fordras för utövande av denna kontroll. Huvudvikten ligger därpå, att vissa kontrollmöjligheter finnas och äro lagligen bestämda. Själva margarinförordningen torde för övrigt knappast behöva innehålla mer än ett fastslående av föreskriften om ifrågavarande tillsyn jämte bötesstraff, medan erforderliga detaljbestämmelser böra kunna regleras i en av Kungl. Maj:t eller lantbruksstyrelsen utfärdad kungörelse.

I likhet med jordbruksutredningen finna vi det foljdriktigt att även låta fettemulsionerna, där dessa användas som gräddde eller mjölk, falla under samma utvidgade tillsynsbestämmelser.

Därest de motionsvis framlagda förslagen om viss färgning både av margarin och emulsioner skulle vinna bifall, bortfaller givetvis förutsättningen för vårt yrkande om utsträckning av kontrollen, då besökarna av

restaurangerna eller andra näringsställen vid sådant förhållande kunna oberoende av varubeteckningen övertyga sig om det serverade livsmedlets ursprung och natur.

Vi vilja slutligen uttala, att vår hemställan om ifrågavarande varubeteckningskontroll icke medför något intrång i allmänhetens frihet att välja mellan smör eller margarin. Tvärtom avser den att även å restauranger, konditorier och liknande offentliga näringsställen förhindra förväxlingar. Liksom vid minutförsäljningar bör även vid serveringar å ifrågavarande ställen allmänheten få upplysning om varans rätta slag. En konsekvent tillämpning av margarinförordningens syftemål i detta hänseende kan visserligen leda till, att margarinet behandlas hårdare än andra livsmedel, i fråga om vilka vilseledande beteckningar obeivrat torde kunna förekomma, men denna särföreskrift motiveras tillräckligt med att smöret under jordbrukets nuvarande krisläge behöver allt det lagliga skydd mot ersättningsmedlet, varpå det kan äga rättmätiga anspråk. Vi hemställa därför,

att riksdagen i sitt yttrande över proposition nr 114 med förslag till ny margarinförordning ville i anslutning till ovan angivna synpunkter införa tilläggsbestämmelser, åsyftande att å restauranger, konditorier och andra offentliga näringsställen möjliggöra kontroll av att margarin och fettemulsioner serveras under riktiga varubeteckningar.

Stockholm den 5 mars 1932.

Nils Persson.

Martin Skoglund.

Ernst Aronson.

